

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

78000 Banja Luka, Vuka Karadžića 4
Republika Srpska, BiH
Tel: +387(0)51/247-408
Faks: +387(0)51/247-497
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izveštaj o statusu datih preporuka
prilikom revizije finansijskih izvještaja Komunalnog preduzeća
„Bobas“ a. d. Kotor Varoš
za 2014. godinu**

Broj: IP008-17

Banja Luka, 24.07.2017. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	1
II	IZVJEŠTAJ O STATUSU DATIH PREPORUKA PRILIKOM REVIZIJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA KOMUNALNOG PREDUZEĆA „BOBAS“ A. D. KOTOR VAROŠ ZA 2014. GODINU (NALAZI)	3
	1. Uvod	3
	2. Provođenje preporuka iz predmetnog izvještaja	4
	2.1. Provedene preporuke	4
	2.2. Djelimično provedene preporuke.....	6
	2.3. Nerealizovane preporuke	7
	3. Zaključak.....	8

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Predmet

Predmet ovog revizijskog angažmana je provjera provođenja preporuka datih u Izvještaju o reviziji finansijskog izvještaja Komunalnog preduzeća „Bobas“ a. d. Kotor Varoš za period 01.01-31.12.2014. godine (broj: RV062-15) i dokazne dokumentacije koja potkrepljuje provedenost preporuka kroz nezavisni angažman radi pružanja uvjeravanja ograničenog stepena o statusu preporuka datih u revizijskom izvještaju.

Odgovornost rukovodstva za provođenje preporuka

Direktor je odgovoran za pripremu programa provođenja datih preporuka, za provođenje datih preporuka i izvještavanje o provedenim preporukama.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo zaključak o uvjeravanju ograničenog stepena na osnovu sprovedenih ispitivanja dokumentacije koja potkrepljuje izvještaj o sprovođenju preporuka. Provjeru statusa datih preporuka smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske, ISAE 3000 - Međunarodnim standardom angažovanja na osnovu kojeg se pruža uvjeravanje, koje ne spada u reviziju ili pregled finansijskih informacija i ISSAI standardima revizije relevantnim za ovaj angažman. Ovim standardima se nalaže da postupamo u skladu sa etičkim zahtjevima i da angažman uvjeravanja planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u ograničenom stepenu, uvjerimo u status datih preporuka, odnosno da li su date preporuke sprovedene u skladu sa očekivanjima izvršene revizije.

Angažman radi pružanja uvjeravanja ograničenog stepena uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja dovoljnih i adekvatnih revizijskih dokaza o tome da su preporuke sprovedene na način kako je to revizor preporučio. To podrazumijeva da nismo vršili reviziju aktivnosti, transakcija i stanja bilansnih pozicija tekuće godine kako bi se uvjerali da iste ili slične greške, nepravilnosti i neusklađenosti nisu ponovljene, već smo se fokusirali na knjigovodstvenu dokumentaciju i izjave koji podržavaju izvještaj o sprovođenju preporuka datih za 2014. godinu. Izbor postupaka provjere je zasnovan na prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno pogrešnih informacija u izvještaju o sprovođenju datih preporuka. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za praćenje sprovođenja preporuka datih od revizora javnog sektora u cilju osmišljavanja postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima.

Smatramo da su pribavljeni dokazi, s obzirom na uvjeravanja ograničenog stepena dovoljni i odgovarajući i da podržavaju zaključke date u izvještaju.

Osnov za zaključak sa rezervom

Kao što smo naveli pod tačkama 2.2. i 2.3. izvještaja:

Komunalno preduzeće „Bobas“ a. d. Kotor Varoš od ukupno 18 preporuka koje su date u Izvještaju o reviziji finansijskih izvještaja Komunalnog preduzeća „Bobas“ a. d. Kotor Varoš za 2014. godinu djelimično je provelo tri preporuke (pod rednim brojevima 2, 7 i 8), a nije provelo tri preporuke (pod rednim brojevima 1, 5 i 10) koje su date za finansijske izvještaje i djelimično je provelo jednu preporuku (pod rednim brojem 4), a nije provelo jednu preporuku (pod rednim brojem 3) koje su date za usklađenost poslovanja.

Zaključak sa rezervom

Na osnovu izvršene provjere provođenja preporuka datih u Izvještaju o reviziji finansijskih izvještaja Komunalnog preduzeća „Bobas“ a. d. Kotor Varoš za 2014. godinu i dokumentacije koja potkrepljuje provedenost preporuka, osim za navedeno u pasusu Osnov za zaključak sa rezervom, nismo naišli ni na šta što bi nas navelo na uvjerenje da preporuke nisu provedene.

Glavni revizor

Dr Duško Šnjegota s.r.

Banja Luka, 24.07.2017. godine

II IZVJEŠTAJ O STATUSU DATIH PREPORUKA PRILIKOM REVIZIJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA KOMUNALNOG PREDUZEĆA „BOBAS“ A. D. KOTOR VAROŠ ZA 2014. GODINU (NALAZI)

1. Uvod

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske (u daljem tekstu: Glavna služba za reviziju) izvršila je reviziju finansijskih izvještaja Komunalnog preduzeća „Bobas“ a. d Kotor Varoš za 2014. godinu i u revizijskom izvještaju broj: RV062-15 od 30.10.2015. godine izrazila mišljenje sa rezervom za finansijske izvještaje sa skretanjem pažnje i mišljenje sa rezervom za usklađenost.

Prilikom navedene revizije date su preporuke za finansijske izvještaje, u smislu da se:

- 1) donese pravilnik o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima;
- 2) donese pravilnik o računovodstvenim politikama i procjenama u skladu sa članom 6. stav 1. tačka v) Zakona o računovodstvu i reviziji;
- 3) uplate po osnovu vodnog doprinosa evidentiraju preko pozicija potraživanja i obaveza;
- 4) izvrše korekcije finansijskih izvještaja po osnovu utvrđenih grešaka (rezervisanja i neiskazanih prihoda po osnovu refundacija) u skladu sa zahtjevima MRS 8 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške;
- 5) ugradi mjerni instrument za potrošnju vode, a da se troškovi vode za sopstvene potrebe iskažu u bilansu uspjeha;
- 6) uspostavi adekvatna evidencija sudskih sporova i opomena pred tužbe za naplatu potraživanja na osnovu koje će pratiti stanje istih po fazama rješavanja, vrsti kupca, vrijednosti i periodima nastanaka kao i njihovu naplatu na datum izvještavanja;
- 7) izvrši evidencija potraživanja i prihoda po osnovu refundacija od Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske;
- 8) vrijednosti evidentiranih potencijalnih obaveza i zemljišta u iznosu od 42.875 KM isknjiže te da se za iste izvrši objelodanjivanje u Napomenama uz finansijske izvještaje u skladu sa MRS 37 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina;
- 9) vrši procjena sposobnosti Društva da nastavi poslovanje po načelu stalnosti poslovanja u skladu sa MRS 1 - Presentacija finansijskih izvještaja;
- 10) da se u Napomenama uz finansijske izvještaje vrši objelodanjivanje svih relevantnih informacija u skladu sa zahtjevima MRS i zahtjevima MSFI.

Za usklađenost poslovanja preporučeno je da se:

- 1) izvrši zvanično imenovanje rukovodioca računovodstvene službe od strane Nadzornog odbora;
- 2) donese pravilnik o javnim nabavkama;
- 3) donese novi pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta koji će pored ostalog definisati Odjeljenje za internu reviziju;

- 4) ažuriraju postojeći interni akti (Pravilnik o radu, Odluke o platama i drugim ličnim primanjima radnika) i u skladu s istim vrši zaključivanje ugovora o radu i obračun plata i naknada zaposlenim radnicima;
- 5) u postupcima nabavki roba i usluga u potpunosti primjenjuju odredbe Zakona o javnim nabavkama;
- 6) ograničene aktivnosti kao što su kompenzacija (prebijanje međusobnih potraživanja i dugovanja) i otpis potraživanja vrše uz pismeno ovlaštenje većine članova Nadzornog odbora u skladu sa članom 41. stav 1. tačka b) i d) Zakona o javnim preduzećima;
- 7) donese odluka o blagajničkom maksimumu i vrši dnevni polog pazara na žiro račune kod poslovnih banaka u skladu sa članovima 6. i 7. Uredbe o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem;
- 8) poštuje član 40. stav 1. tačka a) Zakona o javnim preduzećima, kojim nije dopušteno davanje pozajmica zaposlenim.

2. Provođenje preporuka iz predmetnog izvještaja

Komunalno preduzeće „Bobas“ a. d Kotor Varoš (u daljem tekstu: Društvo) nije dostavilo Glavnoj službi za reviziju Plan aktivnosti na realizaciji preporuka datih u Izvještaju o reviziji finansijskih izvještaja Komunalnog preduzeća „Bobas“ a. d Kotor Varoš za period 01.01-31.12.2014. godine, u roku od 60 dana od datuma dostavljanja izvještaja kako je to propisano članom 21. stav 3. Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 98/05 i 20/14).

Plan aktivnosti i Izvještaj o sprovođenju preporuka datih u revizijskom izvještaju za 2014. godinu dostavljeni su Glavnoj službi za reviziju 09.06.2017. g.

Na dostavljeni Nacrt izvještaja o statusu datih preporuka prilikom revizije finansijskih izvještaja Komunalnog preduzeća „Bobas“ a. d. Kotor Varoš za 2014. godinu nije bilo primjedbi.

2.1. Provedene preporuke

Na osnovu provjere prezentovane knjigovodstvene i druge prateće dokumentacije i preduzetih mjera i datih obrazloženja odgovornih osoba za sprovođenje preporuka stekli smo uvjerenje da je Društvo provelo četiri preporuke koje su date pod rednim brojevima 3, 4, 6 i 9 za finansijske izvještaje i šest preporuka pod rednim brojevima 1, 2, 5, 6, 7 i 8 za usklađenost poslovanja predmetnog revizijskog izvještaja.

Preporuka za finansijske izvještaje broj 3

Društvo je otklonilo nepravilnost u evidenciji posebne vodoprivredne naknade koja predstavlja prihod Republike Srpske. Knjigovodstvene evidencije pomenute naknade vrše se u okviru potraživanja i obaveza od 2015. g. i dalje.

Preporuka za finansijske izvještaje broj 4

Društvo je sa 16.12.2015. g. izvršilo priznavanje potraživanja i prihoda po osnovu refundacija bolovanja preko 30 dana za jednog zaposlenog za 2014. i 2015. g. Ispravka greške iz ranijeg perioda koja nije materijalno značajna (3.279 KM) izvršena je u korist prihoda i povećanja finansijske imovine tekućeg perioda.

Takođe, Društvo je sa 16.12.2015. g. izvršilo ukidanje pogrešno iskazanih rezervisanja uz smanjenje rashoda tekućeg perioda, kao ispravku greške iz ranijeg perioda koja nije materijalno značajna (7.495 KM).

Preporuka za finansijske izvještaje broj 6

Društvo je uspostavilo pomoćnu evidenciju sudskih sporova koje vodi protiv svojih kupaca kao i sudskih sporova koje su pokrenuli poslovni partneri protiv Društva.

Društvo ispostavlja fakture kupcima za komunalne usluge na mjesečnom nivou. Uspostavljena pomoćna evidencija po kupcima omogućava da se prati kašnjenje u plaćanju i opomene pred tužbe upućuju kupcima koji kasne sa uplatama više od 90 dana.

Preporuka za finansijske izvještaje broj 9

Društvo je objelodanilo da su finansijski izvještaji sastavljeni na osnovu principa stalnosti poslovanja. Uprava Društva je procijenila da ne postoje neizvjesnosti koje mogu izazvati sumnju u odnosu na sposobnost Društva da posluje po načelu stalnosti poslovanja u skladu sa MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja, paragrafi 25 i 26.

Preporuka za usklađenost poslovanja broj 1

Od 31.05.2017. g. na snazi je Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta kojim nije sistematizovano radno mjesto rukovodioca računovodstvene službe i shodno tome ne postoji osnov za imenovanje rukovodioca navedene službe. U okviru odjeljenja računovodstva sistematizovani su poslovi računovođe koji obuhvataju poslove koji su bili u opisu poslova rukovodioca računovodstvene službe (organizuje rad u odjeljenju, sastavlja finansijske izvještaje i dr.). Time smatramo da je preporuka vezana za imenovanje rukovodioca računovodstvene službe provedena.

Preporuke za usklađenost broj 2 i 5

Društvo je donijelo Pravilnik o javnim nabavkama 02.06.2016. g. i isti je usaglašen sa Zakonom o javnim nabavkama („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ broj: 39/14 i 90/14).

Društvo je donijelo plan nabavki za 2016. g. Provjerom je ispitano šest postupaka javnih nabavki provedenih u 2016. g. ili 33% ukupne vrijednosti realizovanih nabavki i utvrđeno da su postupci pokretani donošenjem odluka o pokretanju postupka javne nabavke koje sadrže sve elemente (predmet nabavke, procijenjenu vrijednost, način finansiranja, vrstu postupka) definisane članom 18. stav 1. Zakona o javnim nabavkama. Ugovori o javnoj nabavci sadrže vrijednosti i specifikacije po vrsti i količini. U odnosu na dan kad su ponuđači obaviješteni o izboru najpovoljnijeg ponuđača, ugovori su zaključeni u zakonskom roku definisanom članom 98. Zakona o javnim nabavkama.

Preporuka za usklađenost broj 6

Prebijanja međusobnih potraživanja i dugovanja sa poslovnim partnerima (kompenzacije), koja zahtijevaju saglasnost Nadzornog odbora nisu vršena u 2016. godini. Kompenzacije se provode shodno odredbama Zakona o jedinstvenom sistemu za multilateralne kompenzacije i cesije („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 20/14) koje vodi Banjalučka berza hartija od vrijednosti, po osnovu prijave u jedinstveni sistem za multilateralne kompenzacije.

Otpis potraživanja, prema izjavama odgovornih i uvida u knjigovodstvenu dokumentaciju (odluke nadležnog organa upravljanja i drugo), vrši se uz saglasnost i odluku Nadzornog odbora Društva. U 2016. g. otpisana su potraživanja koja su po odlukama sudova nenaplativa, jer je nastupio period zastare.

Preporuka za usklađenost broj 7

Direktor Društva donio je odluku o visini blagajničkog maksimuma.

Provjerom smo obuhvatili rad blagajne za period od tri mjeseca u 2016. g. i utvrdili da se najveći dio potraživanja po osnovu komunalnih usluga od domaćinstava i kućnih savjeta/zajednica etažnih vlasnika naplaćuje u gotovini putem blagajne. Uplate se polažu na račun u poslovnoj banci na dnevnom nivou. Neznatan dio sredstva ostaje u blagajni, a

odnosi se na uplate poslije polaganja dnevnog pazara na račun. Plaćanja u gotovom putem blagajne se ne vrše.

Preporuka za usklađenost broj 8

Nadzorni odbor Društva je na sjednici od 14.09.2015. g. donio zaključak kojim je „do daljeg obustavljena isplata akontacija“ odnosno davanje pozajmica zaposlenim. Pomenute aktivnosti nisu dopuštene prema članu 40. stav a) Zakona o javnim preduzećima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 75/04 i 78/11). Provjerom smo se uvjerali da poslije ovog datuma u 2015. g. i u 2016. g. nije bilo navedenih isplata. Sve pozajmice su vraćene, osim pozajmice jednog zaposlenog, koja je prema izjavama odgovornih predmet sudskog spora.

2.2. Djelimično provedene preporuke

Prema preduzetim mjerama za provođenje preporuka datih u Izvještaju o reviziji finansijskih izvještaja Društva za 2014. g. tri preporuke su djelimično provedene koje su date za finansijske izvještaje i jedna preporuka data za usklađenost poslovanja.

Preporuka za finansijske izvještaje broj 2

Društvo je juna mjeseca 2015. g. donijelo akt „Računovodstvene politike“ u kojem su navedena osnovna računovodstvena načela, procjenjivanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda. Donesenim aktom nisu definisane dodatne računovodstvene politike i procjene koje se odnose na specifične transakcije iz oblasti djelatnosti Društva, koje su neophodne za uspostavljanje efikasnog sistema knjigovodstva i računovodstva koje se primjenjuju kod sastavljanja i prezentacije finansijskih izvještaja.

Preporuka za finansijske izvještaje broj 7

Društvo vrši priznavanje potraživanja i prihoda po osnovu bolovanja koja se refundiraju od fondova. Evidentiranje vrši dva puta u toku godine umjesto podnošenjem zahtjeva za refundaciju, što nije u skladu sa načelom nastanka poslovnog događaja.

Preporuka za finansijske izvještaje broj 8

Društvo je izvršilo isknjižavanje iz evidencija vrijednost ekspropisanog zemljišta koje je bilo evidentirano u poslovnim knjigama kao i obaveze u istom iznosu. Međutim, za izvršene korekcije (ispravke greške) nisu korigovana stanja prethodne godine u finansijskim izvještajima za 2015. g. i izvršena objelodanjivanja po osnovu izvršenih korekcija, shodno zahtjevima MRS 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške, paragrafi 44 i 49 i MRS 37 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.

Preporuka za usklađenost poslovanja broj 4

Društvo nije vršilo usklađivanje Pravilnika o radu od 14.09.2015. g. sa novim Zakonom o radu koji je stupio na snagu 01.01.2016. g. („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 1/16).

Društvo je donijelo Pravilnik o platama i drugim primanjima zaposlenih (od 29.01.2016. g, 01.08.2016. i 20.12.2016. g u daljem tekstu: Pravilnik) kojim su utvrđeni koeficijenti po platnim grupama ostali nepromijenjeni u odnosu na prethodni. Takođe, Pravilnikom su izvršena usklađivanja uvećanja plate definisane članom 124. stav 2, visina primanja iz člana 132. stav 1. Zakona o radu koje je utvrdila Vlada Republike Srpske (Odluka broj: 04/1-012-2-1406/16 od 29.06.2016. g.). Pravilnikom nisu utvrđene visine pomoći iz člana 133. Zakona o radu u skladu sa pomenutom odlukom Vlade Republike Srpske. Takođe, utvrđena visina naknada za vrijeme privremene spriječenosti za rad (od 80%) nije u skladu sa članom 131. stav 2. Zakona o radu prema kojem se visina i uslovi pod kojim se naknade ostvaruju utvrđuju prema propisima o zdravstvenom osiguranju.

Društvo je sa zaposlenim radnicima zaključilo ugovore o radu (30.11.2015. g.) i poslije navedenog datuma ugovori o radu se zaključuju u uslovima promjene radnog mjesta radnika, zapošljavanja novih radnika i dr.

Provjerom obračuna plata i naknada za osam zaposlenih za mart i decembar 2016. g. nisu utvrđene nepravilnosti.

2.3. Nerealizovane preporuke

Na osnovu provjere prezentovane dokumentacije o provođenju preporuka stekli smo uvjerenje da Društvo nije realizovalo tri preporuke koje su date pod rednim brojevima (1, 5 i 10) za finansijske izvještaje i jednu preporuku koja je data pod rednim brojem 3 za usklađenost poslovanja.

Preporuka za finansijske izvještaje broj 1

Društvo nije donijelo Pravilnik o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima.

Preporuka za finansijske izvještaje broj 5

Društvo nije nabavilo i ugradilo mjerni instrument za mjerenje sopstvene potrošnje vode. Prema izjavama odgovornih, nakon rekonstrukcije vodovodne mreže koja je u završnoj fazi, planira se ugradnja mjernog instrumenta za mjerenje sopstvene potrošnje vode.

Preporuka za finansijske izvještaje broj 10

Društvo uz finansijske izvještaje za 2016. g. nije sačinilo Napomene u skladu sa MRS1 - Prezentacija finansijskih izvještaja i zahtjevima ostalih MRS i MSFI.

Napomene ne sadrže:

-informacije o osnovama za sastavljanje finansijskih izvještaja i o specifičnim računovodstvenim politikama korišćenim kod sastavljanja finansijskih izvještaja, informacije koje zahtijevaju MSFI koje nisu prikazane u bilansu stanja, bilansu uspjeha, izvještaja o promjenama u kapitalu ili izvještaju o tokovima gotovine; dodatne informacije koje nisu prikazane u bilansu stanja, bilansu uspjeha, izvještaja o promjenama u kapitalu ili izvještaju o tokovima gotovine, ali su relevantne za razumijevanje svakog od njih u skladu sa MRS 1- Prezentacija finansijskih izvještaja (paragrafi 117-124).

-osnove za mjerenje korišćene za određivanje bruto knjigovodstvene vrijednosti nekretnina postrojenja i opreme, korišćene stope amortizacije, usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti na kraju i na početku perioda, postojanje i iznosi ograničenja vlasništva i nekretnina postrojenja i opreme založenih kao garancija za izvršenje obaveza, iznosi izdataka priznatih u knjigovodstvenoj vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme tokom izgradnje, ako se klasa nekretnina postrojenja i opreme navodi u revalorizacionim iznosima: datum da li je uključen nezavisni procjenjivač, metode i značajne pretpostavke koje se koriste, što nije u skladu sa MRS - Nekretnine, postrojenja i oprema (paragrafi 73-79).

Preporuka za usklađenost poslovanja broj 3

Statutom je utvrđeno da „Društvo posluje kao otvoreno akcionarsko društvo, čije su akcije uvrštene na berzu i druga uređena javna tržišta u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište hartija od vrijednosti“.

Članom 320. stav (1) Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 127/08, 58/09, 100/11 i 67/13), definisano je da društvo osnivačkim aktom uspostavlja internu reviziju, a može se odrediti da ima i odbor za reviziju. Takođe, Zakonom o javnim preduzećima (članovi 25-32) regulisane su nadležnosti, obaveze i odgovornosti u vezi sa uspostavljanjem i funkcionisanjem odbora za reviziju i odjeljenja za internu reviziju. Statutom Društva su određeni odbor za reviziju i odjeljenje interne revizije.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova i radnih zadataka Društvo nije sistematizovalo poslove interne revizije.

U skladu sa članom 28. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 94/15) u periodu od 2014-2016. g. nezavisne revizijske kuće vršile su reviziju finansijskih izvještaja akcionarskog društva, koje je imenovao Odor za reviziju.

3. Zaključak

Na osnovu ispitane knjigovodstvene i druge dokumentacije i datih obrazloženja odgovornih osoba, zaključili smo da je Društvo od ukupno 18 datih preporuka, provelo 10 preporuka, četiri preporuke je provelo djelimično, a četiri preporuke nije provelo.

Revizijski tim

Mira Rajlić s.r.

Mr Danijela Tepić s.r